

Notat

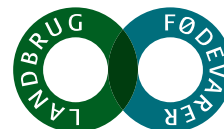
Til **Kontroludvalget**

Fra **Landbrug & Fødevarer og Danmarks Biavlerforening**

Dato **13. februar 2015**

Forslag til kommende regler for økologisk biavl

1. Bigården skal som udgangspunkt placeres centralt på en økologisk bedrift.
2. Godkendelse forudsætter, at der i forbindelse med den økologiske ejendom er tilstrækkelige godkendte nektar- og pollenkilder til at dække biernes behov.
3. Det er andelen af godkendte nektar- og pollenkilder inden for en tre km radius der afgør om et areal kan godkendes til økologisk biavl. Ikke-økologiske arealer i omdrift inden for en radius af tre km forhindrer som udgangspunkt ikke økologisk biavl. Se dog særlige forhold for rapsmarker.
4. Der skal være konstant adgang til godkendte trækilder over hele sæsonen.
5. Godkendte nektar- og pollenkilder defineres som "økologiske afgrøder og beplantning, vild bevoksning og/eller afgrøder, der behandles efter miljøskånsomme metoder".
6. Der udarbejdes et godkendelsessystem, der ud fra andelen og kvaliteten af godkendte nektar- og pollenkilder inden for en tre km radius afgør hvor mange bier der kan placeres på bedriften.
7. Vurderingen foretages som udgangspunkt årligt ud fra økologens markplaner og naturarealer i området. Placering af bistader og autorisationsansøgning godkendes af NaturErhvervstyrelsen. Produktionen kontrolleres årligt.
8. Der skal tages særlige hensyn til ikke-økologiske rapsmarker. Inden for en radius af 1500 m fra bistadernes placering, må der ikke findes ikke-økologisk raps, med mindre der dyrkes tilsvarende økologiske afgrøder tættere på bistaderne.
9. Dokumentation for at der ikke dyrkes ikke-økologisk raps vil forudsætte kontakt til og de landmænd der dyrker jord inden for den fastsatte radius. 1500 m radius inkluderer et areal på 707 ha.
10. Bistaderne skal hovedsageligt være bygget af naturlige materialer, der ikke giver nogen risiko for forurening af miljøet og biavlsprodukterne. AU bør vurdere, om styropor eller polyetheranskum kompromitterer honningens kvalitet eller biernes sundhed.

Bigården og den økologisk bedrift (ad 1)

Synergien mellem biavl og den økologiske bedrift er positiv, og som udgangspunkt vil vegetationen omkring den økologiske bedrift være attraktiv for bierne. En væsentlig del af biernes aktivitet vil derfor være omkring den økologiske bedrift. Samtidig bidrager samarbejdet positivt til billedet af den mangfoldige økologiske bedrift. Økologiske bigårde kan dog fortsat placeres udenfor økologiske bedrifter, hvis nærområde og fødekilder lever op til krav og forventninger.

Biernes fødegrundlag og indsamling (ad 2,3,4 og 5)

Godkendelse forudsætter, at der i forbindelse med den økologiske ejendom er tilstrækkelige godkendte nektar- og pollenkilder til at dække biernes behov. Der skal være konstant adgang til godkendte trækilder over hele sæsonen.

Godkendte nektar- og pollenkilder defineres som ”økologiske afgrøder og beplantning, vild bevoksning og/eller afgrøder, der behandles efter miljøskånsomme metoder”.

Erfaringer fra ICROFS projektet BEEFARM inddrages løbende,
<http://icrofs.dk/forskning/dansk-forskning/beefarm/>.

Det er andelen af godkendte nektar- og pollenkilder inden for en tre km radius der afgør om et areal kan godkendes til økologisk biavl. Ikke-økologiske marker i omdrift med begrænset relevans for honningbiernes nektar- og pollenopsamling, er ikke begrænsende for godkendelse. Se oversigt over primære bi-venlige planter i bilag I. Honningbiens fødegrundlag_rapport_juni_2011_AU. Med fokus på de relevante trækilder inden for radius leves der op til forordningens krav om, at der ved placering af bigårde skal sikres, at nektar- og pollenkilderne i en radius på 3 km fra bigården i det væsentlige består af økologiske afgrøder og vild bevoksning og/eller afgrøder, der behandles efter miljøskånsomme metoder.

Der er tale om et kompromis, da bierne i de fleste tilfælde også vil trække på ikke-økologiske planter, men honningen vil i langt det væsentlige være baseret på indsamling fra økologiske eller andre godkendte planter.

Autorisation og kontrol (ad 6 og 7)

Den økologiske biavl autoriseres gennem et godkendelsessystem, der ud fra andelen og kvaliteten af godkendte nektar- og pollenkilder inden for en tre km radius afgør, hvor mange økologiske bier der kan placeres på bedriften. Det er biavlernes ansvar, at redegøre for hvor mange bifamilier der kan ernæres af godkendte nektar og pollenkilder indenfor rimelig trækradius. Vurderingen af de godkendte nektar og pollenkilder inden for relevant radius forestås af biavlere og godkendes af NaturErhvervstyrelsen i forbindelse med autorisation.

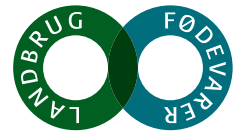
Det er biavlernes ansvar at tilpasse mængden af bier til økologens sædskifte og de egnede trækilder. Antallet af bifamilier på bedriften kan derfor variere fra år til år. Til vurdering har Danmarks Biavlforening udarbejdet et forslag til skema og oversigt over egnede trækilder på den enkelte bedrift fra 1. marts – 31. oktober, bilag II. Skemaets udformning kan tilpasses og kvalificeres løbende i forhold til kontrol i samarbejde med NAER og evt. AU. Til autorisationsansøgningen og til vurderingen af egnede trækilder kan desuden anvendes afgrøde og radiuskort. Se bilag III. Erfaringer fra ICROFS projektet BEEFARM inddrages løbende.

Økologikontrollen af biavl bør foregå i blomstringsperioden. Til kontrollen kan kontrolløren anvende afgrødekort med indtegnede godkendte fødekilder og radius.

Biavlsprodukter må jf. KFO artikel 38, stk. 3 først sælges med henvisning til den økologiske produktionsmetode, hvis reglerne for økologisk produktion har været overholdt i mindst et år.

Særlige forhold for raps (ad 8 og 9)

For at minimere andelen af ikke-godkendte nektar og pollenkilder skal der tages særlige hensyn til ikke-økologiske rapsmarker.

Inden for en radius af **1500 m** fra bistadernes placering, må der derfor ikke findes ikke-økologisk raps, med mindre der dyrkes tilsvarende økologiske afgrøder tættere på bistaderne. Andelen af eventuel økologisk raps skal tilpasses antallet af bifamilier. AU bør kvalificere, hvor mange bifamilier der rimeligvis kan trække på 1 ha raps.

Ifølge notatet fra Aarhus Universitet "Honningbiers trækvalg i relation til energitæthed af blomstrende arealer og arealernes afstand fra bistade" (bilag IV) har forsøg vist en gennemsnitlig trækafstand på 1500 m og en maksimal trækafstand på 10 km ved blandet landbrug og naturlig bevoksning, og en gennemsnitlig trækafstand på 127 m ved rapsmarker. Vi er bevidste om, at bierne vil hente nektar og pollen fra større afstande og fra ikke-godkendte kilder, men anser ovenstående som et godt kompromis, der både kan sikre produktion af mere økologisk honning og leve op til økologiens høje troværdighed.

Hvis der er konventionel raps inden for 1500 m radius, og tættere på bierne end økologisk raps, kan honningen ikke sælges som økologisk, men evt. med anvisning om "Honning fra bier på et økologisk landbrug – bierne har trukket på en blanding af økologisk og ikke-økologiske afgrøder" eller lignende, hvis anprisningen kan godkendes af myndighederne. Det er væsentligt, at bierne kan opretholde deres økologiske status, selv om honningen et enkelt år ikke kan sælges som økologisk.

Kløverfrømarker er også attraktive for bier, men udgør årligt en meget begrænset del af det samlede landbrugsareal. I 2014 blev der dyrket ikke-økologisk kløverfrø på 2404 ha, svarende til 0,09% af det samlede landbrugsareal. Derudover blev der dyrket 1050 ha med økologisk kløverfrø. Produktionen af kløverfrø er i vid udstrækning egnsbestemt, og det kan på den baggrund overvejes, om specifikke områder ikke bør kunne autoriseres til økologisk biavl, hvis der i en sammenhængende periode er en relativ høj forekomst af ikke-økologiske kløverfrømarker. Forekomst af kløverfrøproduktion kan vurderes af NaturErhvervstyrelsens kortmateriale.

Udviklingen og troværdigheden bag den økologiske biavl evalueres løbende.

Biernes sundhed og forurening af honning

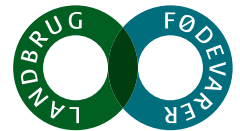
Ifølge Rådsforordningen (834/2007) bør økologiske bigårde ligge i tilstrækkelig afstand fra kilder, der kan medføre forurening af biavlsprodukterne eller forringe biernes sundhed. Hensigten er detailreguleret i KFO (889/2009). I relation til ovenstående forslag antages det, på trods af det konventionelle landbrugs brug af pesticider, at de danske biers sundhed generelt er tilfredsstillende, og at forureningen af dansk honning generelt er på et acceptabelt niveau. I forhold til vurdering af biernes sundhed kunne motorveje og særlige industrier inkluderes som element i autorisationsansøgningerne, jf. beskrivelserne og forureningskilder i Økologivejledningen kapitel 21.1.

Materialer til bistaderne (ad 10)

Bistaderne skal hovedsageligt være bygget af naturlige materialer, der ikke giver nogen risiko for forurening af miljøet og biavlsprodukterne. Som udgangspunkt skal rammer og tavler være lavet af naturlige materialer. Magasinerne kan være lavet af f.eks. træ, hård styropor eller polyetheranskum, med mindre at AU eller andre mener, at disse materialer kan forurene honningen.

Hvordan får vi omlægningen i gang?

Autorisationen af økologisk biavl kan virke uoverskuelig med de særlige krav til raps. Derfor bør der arbejdes med omlægningstjek, og etableres værktøjer der gør det overskueligt at redegøre for godkendte nektar- og pollenkilder med relevans for bierne. Afgrøde- og markkort fra NaturErhvervstyrelsen kan efter den årlige indberetning redegøre for afgrødesammensætning inden for hhv. 1500 og 3000 m radius. Kortene viser også, hvilke lodsejere der har marker inden for 1500 m radius af bistaderne, og giver dermed et overblik over, hvilke landmænd som biavleren skal i kontakt med, hvis han ønsker at kende afgrøderne for den kommende vækstsæson.

Mere økologisk raps er en løsning

Konventionel raps er den overskyggende udfordring for mere økologisk honning, og der er derfor behov for flere marker med økologisk rasp der kan "nulstille" den konventionelle raps. SEGES, Økologi har i de seneste år arbejdet med flere projekter med det formål at øge dyrkningen af raps i Danmark.

Vi bør i erhvervet etablere projekter, der understøtter samarbejde mellem biavlere og landmænd. Hvordan kan vi etablere mere økologisk raps på de bedrifter, der huser økologiske bier? Hvilke synergier opstår mellem forskellige produktioner og kan biernes bestøvningsarbejde opveje noget af den risiko der stadig er ved økologisk raspdyrkning? Kan der etableres projekter der kan skubbe produktionen i gang?